

Programma Summerschool 2021

Openings sessie: creator in cultuur

Door: Lucas De Man

Je wordt welkom geheten door Lucas De Man. Lucas is artistiek directeur van Stichting Nieuwe Helden, tv-presentator, theatermaker, kunstenaar, directeur, acteur/performer, concept ontwikkelaar, host/MC, spreker, West-Vlaming, mens etc. Maar bovenal is hij creator: hij is professioneel creatief en wordt hiervoor betaald. In deze sessie legt hij uit waarom dit dé tijd is voor creators. Hij zal dit doen aan de hand van enkele van de 40 projecten die hij de afgelopen jaren creëerde met Nieuwe Helden in 17 verschillende landen. Door middel van multi-disciplinaire storytelling, met behulp van creatieve concepten en met het opzetten van biobased creations probeert hij steeds ont-moeting te veroorzaken. Lucas licht de artistieke en zakelijke regels die hij daarbij hanteert toe. Zo geeft hij je een idee van hoe je invulling kan geven aan je werk als creator of in samenwerking met creators en hoe je professioneel schijnt kan hebben. Lucas trapt de reeks af om je geïnspireerd en vol energie te pompen, gemotiveerd om de omstandigheden te creëren waarin jij kan doen wat je moet en wil doen.

Lucas De Man (1982) haalde zijn MA Literatuur in Leuven en ging daarna naar de regieopleiding van de Theaterschool in Amsterdam (2008). Na zijn opleiding tot regisseur is hij gelijk met Wouter Goedheer en Bas Van Rijnsoever Stichting Nieuwe Helden/Company New Heroes gestart waar hij nu al 12 jaar de artistiek leider is. Met Nieuwe Helden creëerde Lucas meer dan 40 projecten in meer 17 landen.

Strategisch management

Door: Bruno Verbergt

De gesubsidieerde kunst- en cultuursector is gewoon om elke vijf jaar, bij de opmaak van een beleidsplan, na te denken over de langere termijn. Maar wat is nu de beste aanpak om aan strategisch cultuurmanagement te doen? Met wie allemaal formuleren we best een strategie? Volstaat een SWOT-analyse, of kunnen cultuurorganisaties ook leren van technieken en modellen uit het algemeen strategisch management, zoals concurrentie-analyse, kernmiddelen-strategieën, blauwe oceaan en andere business model canvassen? En wat wanneer er een crisis is en de koers radicaler moet omgegooid worden?

Bruno Verbergt is operationeel directeur in het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Voordien bouwde hij heel wat ervaring op binnen de stad Antwerpen, waar hij onder andere tien jaar lang bedrijfsdirecteur cultuur, sport, jeugd en onderwijs was, en in het kunstenveld zelf, o.a. als directeur van het dansfestival Klapstuk en van de kunstenuitvoering Antwerpen Open. Met de door hem opgerichte coöperatieve vennootschap TouchTime adviseerde en ondersteunde hij culturele organisaties en lokale overheden bij de opmaak en veranderingen van hun strategieën. Aan de Universiteit Antwerpen doceert hij het vak algemeen en strategisch cultuurmanagement.

Mecenaat, sponsoring & strategie

Door: Ilja De Coster

Iedereen weet min of meer waar mecenaat en sponsoring om draait. Maar staan we voldoende stil bij het strategische aspect? Ongeveer drie kwart van de Belgische bedrijven nam al deel aan filantropische activiteiten. Mecenaat kan een sterke troef zijn voor het merkimage van zowel de schenker als de ontvanger. Maar dat is niet het hoofddoel van mecenaat en daarin ligt net het verschil met sponsoring. Bij sponsoring verwacht het bedrijf dat zijn investering rendeert. Bij mecenaat ligt dat anders: het bedrijf is met zijn vrijgevigheid a priori niet uit op eigen voordeel. Filantropische acties kunnen pas op lange termijn het bedrijfsimage versterken. Maar de tijden veranderen. Wat is het effect van Corona-crisis op sponsoring en mecenaat? Welke lessen kunnen we daaruit trekken?

In de workshop bekijken we concreet hoe je strategie, missie en visie mee de richting bepalen van je fondsenwerving en hoe dit binnen een bredere organisatiestructuur in te passen.

Ilja De Coster is Senior Consultant Fondsenwerving en Fondsenwerving Data Strategie. Voor Ilja is consulting voor civil society organisaties en fondsenwerving in geen geval gewoon een job – het is een passie en een politiek engagement voor een democratische samenleving. Bijna 20 jaar reeds ondersteunt hij de fondsenwerving van diverse grote en kleine organisaties en is een regelmatig gevraagde spreker in binnen- en buitenland.

Positionering van een cultuurorganisatie in de samenleving: meer dan marketing alleen?

Door: Franky Devos

De marketing van een cultureel huis is meer dan communicatie voor verkoop van tickets. Het gaat over de positionering van je organisatie ten aanzien van overheden, media, nationale en internationale kunst- en cultuursector, het bedrijfsleven, onderwijs,... Veelal leidt dit ook tot nieuwe vormen van programmeren waarbij de programmator eerder facilitator wordt dan gatekeeper. Wat zijn de maatschappelijke uitdagingen voor het cultuurveld rond positionering en draagvlak? Wat zijn innovatieve methodes om daar een antwoord op te formuleren?

Franky Devos is algemeen coördinator bij kunstencentrum Vooruit in Gent. Hij was voorheen directeur bij kunstencentrum BUDA in Kortrijk, stafmedewerker bij de Brakke Grond in Amsterdam en publiceerde voor Cultuurnet Vlaanderen (nu: Publiq) over cultuurparticipatie van kinderen en jongeren.

Goed Bestuur

Door: Marie-Louise Reedijk

Op 26 juni 2020 presenteerde het Bilzen Fonds Cultuurmanagement in samenwerking met Cultuurloket en deBuren een up-to-date versie van 'Bestuurscode Cultuur' (2012). Daarin wordt volgende definitie van 'goed bestuur' gehanteerd: *"Het bestuur van culturele organisaties stelt de uitvoering van de missie op lange termijn voorop door het bepalen van de strategie. Het bestuur vrijwaart hierbij de (artistieke) missie, de ethiek en de financiële gezondheid van de organisatie. In dit proces van cultural governance houdt het bestuur rekening met alle stakeholders (intern en extern) van de organisatie."*

De code wil vooral een hefboom zijn voor discussie en reflectie, een handleiding, een leidraad voor de sector om zichzelf te verbeteren op het vlak van bestuur en leiding geven, een preventiemiddel tegen kwalijke praktijken en interne ruzies, en een objectiverend middel om uit impasses te raken.

Tijdens deze sessie gaan we in op het belang van Goed Bestuur. We gaan dieper in op de principes en aanbevelingen van de Bestuurscode en we geven handvatten hoe je hiermee in de praktijk aan de slag kan in je organisatie.

Marie-Louise Reedijk behaalde haar Master in de Rechten aan de VUB. Zij werkte in de advocatuur en is sinds maart 2019 aan de slag bij Cultuurloket, waar zij individuen en organisaties uit de culturele en de socioculturele sector ondersteunt met juridisch advies rond hun professionele praktijk.

Ondernemen in cultuur

Door: Dirk De Corte

Ondernemen in cultuur is veel minder specifiek dan vaak wordt verondersteld. Veel van de ondernemersproblemen waarmee men in de cultuursector te maken krijgt, zijn in essentie niet verschillend van die van elke andere ondernemer. Creativiteit, drang naar en noodzaak tot innovatie en het vermogen tot het verleggen van grenzen zijn buiten de cultuursector een even belangrijke en noodzakelijke voorwaarde voor succesvol ondernemen. Van die 'harde' economie kan de cultuurondernemer heel wat leren. Waarbij de vaststelling dat men daar meer gelijkenissen mee heeft dan men zal willen toegeven, helemaal niet ontluisterend hoeft te zijn. Laat het eerder maar een aanzet zijn tot het zoeken naar connecties met 'de overkant' van de 'harde' economie.

Dirk De Corte was 7 jaar algemeen directeur bij het NTGent en in die periode ook ondervoorzitter van Overleg Kunstenorganisaties (oKo). Sinds 2004 doceert hij Cultuurmanagement aan de Universiteit Antwerpen. Hij is een veelgevraagd spreker in binnen- en buitenland en met zijn bedrijf Improvement ontwerpt en faciliteert hij leadership programma's rond strategie voor diverse bedrijven, nationaal en internationaal, profit zowel als not for profit.

Natuurlijk. Organiseren.

Door: Koen Vandyck

Koen volgde een opleiding aan het conservatorium en stond vijftien jaar lang aan het hoofd van verschillende kunstenorganisaties in binnen- en buitenland. Gaandeweg kwam hij tot het besef dat zijn drijfveer vooral lag in het opsporen en aanpakken van systeemfouten in organisaties, ook buiten de artistieke wereld. Creatief ondernemerschap is echter vaak disruptief. Niet alleen voor de buitenwereld. Ook voor de bedenkers zelf en hun naaste omgeving. Zakelijke leiders ondervinden het ontwrichtende effect van grensverleggend engagement het sterkst. Het komt er dan op aan het natuurlijke evenwicht te herstellen en de eigen kracht van de organisatie te versterken.

In deze sessie bekijken we een cultuurorganisatie vanuit een systemische benadering. Binnen die visie hangt alles met alles samen en worden organisaties beschouwd als een levend systeem. Hoe ontwerp je best je organisatie in deze complexe, snel veranderende tijden? Deze sessie bestaat uit 2 delen: We starten met een inspiratiesessie waarbij we onder meer inzoomen op praktijkvoorbeelden. In deel 2 gaan we verdiepend te werk, met ruimte voor dialoog en de mogelijkheid om te focussen op je eigen organisatie en de aangereikte principes toe te passen.

Koen Vandyck heeft ruim 15 jaar ervaring als zakelijk leider en general manager van cultuurorganisaties in binnen- en buitenland. Die ervaring zet hij sinds 2012 in als coach voor organisaties in verandering (www.koenvandyck.be en www.shiftn.com). Vanuit een integrale visie, gericht op mensen en structuren, begeleidt hij besturen en directies in de ontwikkeling van hun onderneming. Leiderschap, strategie en organisatiedesign zijn weerkerende thema's, maar bovenal is hij gepassioneerd door 'de kunst van faciliteren'.

Wegwijs in balans en resultatenrekeningen

Door: Eliane Knuts

De budgettering en de analytische boekhouding spelen een belangrijke rol als beleidsinstrument. In deze sessie leggen we de link tussen de cijfers en het inhoudelijk management. Er wordt uiteengezet hoe je de boekhouding als beleidsinstrument kan gebruiken en via welke parameters men kan nagaan of een vzw financieel gezond is. Tevens wordt ingegaan op het analyseren en interpreteren van de balans- en resultatenrekening van een vzw om inzicht te krijgen in de financiële structuur van de vzw.

Eliane Knuts studeerde Toegepaste Economische Wetenschappen aan de KU Leuven (accountancy en fiscaliteit). Zij werkte eerst bij een accountantskantoor en ging nadien aan de slag als diensthoofd boekhouding bij Toerisme Vlaanderen. Vandaag is zij werkend vennoot van Andante, een accountantskantoor met heel wat klanten uit de culturele en artistieke sector, zowel vzw's als zelfstandige kunstenaars.

Het ABC van duurzaam werken en organiseren

Door: Steven Vromman

In deze sessie bekijken we concreet wat je allemaal kan doen om de milieu-impact van je organisatie zo klein mogelijk te houden. Je krijgt concrete handvaten en tips rond mobiliteit, energie, water, materialen en afval. We bekijken hoe je de impact van je activiteiten kan monitoren en hoe je een actieplan opzet rond interne milieuzorg. Tenslotte is er ook aandacht voor communicatie naar het publiek en het vergroten van het draagvlak binnen je team. Een praktische turbotraining waar je meteen mee aan de slag kan.

Steven Vromman is vooral bekend voor zijn experiment als Low Impact Man, maar heeft ook een ruime ervaring in de cultuursector. Hij stond aan de wieg van Greentrack, en begeleidde heel wat organisaties en festivals bij het uitwerken en implementeren van duurzaamheidsplannen. Naast trainingen en workshops brengt hij lezingen en voorstellingen rond klimaat, veerkracht en transitie. www.lowimpactman.be.

HR in Cultuur

Door: Marie-Louise Reedijk

In deze sessie geven we een overzicht van de verschillende statuten waaronder je kan vergoeden en zelf vergoed kan worden in de cultuursector.

We overlopen niet enkel de verschillende vormen van inkomsten, maar staan ook stil bij verschillende praktijkvoorbeelden: wat houdt gezag in, wanneer gebruik maken van een SBK, hoe kan je als bestuurder van een vzw betaald worden, wanneer een 1bis-contract gebruiken, etc.

Tot slot gaan we in op aanvullende verdienmogelijkheden (bijv. inkomsten uit auteursrechten) en het zogenaamde kunstenaarsstatuut.

Marie-Louise Reedijk behaalde haar Master in de Rechten aan de VUB. Zij werkte in de advocatuur en is sinds maart 2019 aan de slag bij Cultuurloket, waar zij individuen en organisaties uit de culturele en de socioculturele sector ondersteunt met juridisch advies rond hun professionele praktijk.

Que sera, sera? Wat brengt de toekomst?

Door: Catherine Van Holder

We sluiten de 5 daagse af met Catherine Van Holder. Ze is futuroloog bij Pantopicon, een ontwerpstudio met een vooruitziende blik. Ze stellen mensen en organisaties in staat om de uitdagingen van morgen te zien, te ontwerpen en ernaar te handelen.

Daarnaast is Catherine ook de bezieler van New Brave World, haar boetiekspeluin voor NuPhilosophy. Hier kan ze zich verdiepen in betere toekomsten en moediger werelden, hoe paradigmaverschuivingen de structuur van onze samenleving veranderen. Ze deelt haar inzichten door middel van onderzoek, reflectie, prototyping, brainstormen, schrijven en keynotes.